

OBSAH

SLOVO STAROSTY	7
ÚVODEM	11
I. KRAJINA A PŘÍRODA PŘÍBRAMSKA (<i>Pavel Škácha, Rudolf Hlaváček, David Fischer, Ondřej Sedláček</i>)	13
<i>Geologická stavba Příbrami a okolí (Pavel Škácha) (14) Vegetace a květena Příbrami a jejího okolí (Rudolf Hlaváček) (15) Fauna Příbrami a okolí (David Fischer, Ondřej Sedláček) (19)</i>	
II. PRAVĚK A RANÝ STŘEDOVĚK PŘÍBRAMSKA – OD NEJSTARŠÍCH STOP DO 11. STOLETÍ (<i>Rastislav Korený</i>)	25
<i>Paleolit až mezolit (370 000–5 600) (26) Neolit až starší eneolit (5 600–3 350) (26) Střední až mladý eneolit (3 350–2 300) (27) Starší až střední doba bronzová (2 300–1 250) (29) Mladší až pozdní doba bronzová (1 250–800) (29) Starší doba železná (halštát, 8.–5. stol. př. n. l.) (32) Mladší doba železná (latén, 5. stol. – 30 př. n. l.) (34) Doba římská a stěhování národů (30 př. n. l. – 5. století n. l.) (36) Raný středověk (7.–10. století) (37)</i>	
III. ZALOŽENÍ MĚSTA A JEHO POČÁTKY (<i>Karel Nováček, Hana Pátková, Pavel Škácha</i>)	39
<i>Sídelně-historické a ekonomické předpoklady vzniku Příbrami (Karel Nováček, Hana Pátková, Pavel Škácha) (40) Obraz středověkého města a jeho zázemí ve 13. a 14. století (Karel Nováček, Hana Pátková, Pavel Škácha) (51) Vrchnostenská správa (Hana Pátková) (60) Městská správa (Hana Pátková) (60) Církevní správa (Hana Pátková) (61) Husitství (Hana Pátková) (63) Dolování (Pavel Škácha) (66)</i>	
IV. POLITICKÉ, HOSPODÁŘSKÉ A KULTURNÍ DĚJINY MĚSTA OD HUSITSTVÍ DO ROKU 1579 (<i>Hana Pátková, Pavel Škácha, František Stehlík</i>)	67
<i>Město a jeho okolí (Hana Pátková) (68) Vrchnost (Hana Pátková) (69) Vrchnostenská správa (Hana Pátková) (74) Městská správa (Hana Pátková) (74) Církevní správa (Hana Pátková) (76) Městská škola (Hana Pátková) (77) Obyvatelé a hospodářský život (Hana Pátková) (78) Hornictví a hutnictví stříbra (Pavel Škácha) (80) Těžba a zpracování železných rud (František Stehlík) (86)</i>	

V. KRÁLOVSKÉ MĚSTO V DOBĚ PŘEDBĚLOHORSKÉ

A ZA TRICETILETÉ VÁLKY (Věra Smolová, Pavel Škácha, František Stehlik) 89

Po povýšení na královské horní město (90) Vývoj městské správy a soudnictví, radnice (92) Městský znak (94) Velký mor 1582 (95) Těžba a zpracování stříbra a železa (Pavel Škácha, František Stehlik, Věra Smolová) (95) Statky města Příbrami (98) Příbramský dvůr (99) Soužití se šlechtou (99) Pešíkové z Komárova (100) Bechyňové z Lažan (100) Pavel Korka z Korkyně (101) Matyáš Kremer z Grunova (102) Řehoř Pátek z Freytok (102) Vamberští z Rohatec (103) Prosba o zámek (103) Osudy Hrádku čili Bechyňského zámečku (104) Další osudy Zárybnického dvora (104) Duchovní život ve městě do rekatolizace (104) Literáti a jejich kancionály (106) Městská latinská škola (110) Špitál a péče o chudé (112) Sociální a demografický vývoj (112) Stavební rozvoj města (113) Vodovod (114) Cechy (114) Pivovarnictví (116) Rybníkářství a ptáčnictví (117) Válka s Turky (117) Měna a berně (118) Vpád Pasovských a Matyášovo privilegium (119) České stavovské povstání (119) Konfiskace (121) Zadlužování města a vojenské průtahy (122) Rekatolizace (123) Sasové v Příbrami 1631 (127) Klidnější mezičasy (128) Švédové a císařští 1639 (128) Obnova rady 1642 (130) Pokračování války (131) Náboženský život po rekatolizaci (132) Svatá Hora do předání jezuitům (134) Vyvrcholení válečných běd (141)

VI. BAROKNÍ PŘÍBRAM V LETECH 1648–1792 (Věra Smolová) 143

Ekonomické, politické a sociální důsledky třicetileté války (144) Berně 1649–1671 (146) Dluhy z dob třicetileté války (148) Válka s Turky 1663 (150) Správa města a obnovy rady (150) Předání královského hradu arcibiskupovi (152) Hospodářství (154) Návštěva císaře Leopolda I. v Příbrami (156) Příklad Francouze Ludvíka de Alis do města (156) Druhá návštěva císaře Leopolda I. v Příbrami (157) Císařské privilegium a morová epidemie 1680 (158) Příběh rodiny Pivcových (159) Války s Turky 1683–1688 a další průchody vojsk (159) Aféra primátora Podlejšího a pisáře Šturcīře (160) Primátoři Stroff a Machuta versus schopný hormistr Bittner (161) Čtyři roky primátora Wiessera (164) Éra primátora Lorence (164) Jiří Tomáš Pusch primátorem (167) Změny v městské samosprávě v 18. století (169) Vznik regulovaného magistrátu (171) Požáry (173) Stavby a počet domů (173) Dvůr Na Příkopech (174) Nová Hospoda a Emauzy (175) Dvůr na Zdaboři (176) Svátky a chvíle odpočinku (177) Mor 1713–1714 (177) Příbramské panství v roce 1714 (178) Italští kupci Lorenzo Fiorone a Bartolomeo Carmine (178) Úspěch v dolování a pamětní medaile (179) Kukusy příbramské obce (182) Slezské války (183) Pronájem obecního hospodářství (186) Zárybnický dvůr za šichtmistra Wiessera (186) Sedmiletá válka (187) Život po sedmileté válce (188) Vodovod (189) Řemesla (189) Pivovarnictví (192) Papírna (193) Knihtiskárna (193) Flusárny (195) Trhy (195) Pošta (196) Židé (196) Město jako vrchnost (197) Spory o mezníky (198) Kostely a děkani (199) Školství (204) Špitál a zdravotní péče (207) Hřbitovy (209) Hladomor 1771–1772 (212) Selské povstání 1775 a robotní patent (214) Ostrostrělci (215) Další války a město za Josefa II. a Leopolda II. (216) Zločiny a tresty (217)

Jezuité na Svaté Hoře (220) *Přestavba svatohorského kostela* (224) *Stavba rezidence* (226) *Další stavby v areálu* (227) *Svatohorské schody* (228) *Život na Svaté Hoře, poutě, návštěvníci* (229) *Obchodování na Svaté Hoře* (230) *Jiné majetky a stavby jezuitů v okolí* (231) *Korunovace Madony svatohorské 1732* (233) *Svatohorské gymnázium a hudba* (233)

VII. PŘÍBRAMSKÉ STŘÍBRORUDNÉ HORNICTVÍ A HUTNICTVÍ OD ROKU 1650 DO PŘÍCHODU JANA ANTONÍNA ALISE

(Pavel Škácha) 235
Hornictví a hutnictví na Příbramsku od roku 1650 do roku 1705 (236) *Hornictví a hutnictví na Příbramsku od roku 1705 do roku 1779* (237)

VIII. TĚŽBA A ZPRACOVÁNÍ ŽELEZNÝCH RUD NA MĚSTSKÉM

PANSTVÍ PŘÍBRAM (František Stehlík, Věra Smolová, Pavel Škácha) 245
Železářský závod města Příbrami (246) *Pronajímání železných dolů až do ukončení těžby v roce 1878* (252)

IX. PŘÍBRAM V LETECH 1792–1850 (Věra Smolová) 255

Znovu ve válce (256) *Počátky regulovaného magistrátu* (256) *Purkmistři* (257) *Návladní* (258) *Aktuár* (259) *Reprezentanti* (259) *Poslední privilegium pro Příbram* (259) *Radnice* (260) *Město za války druhé koalice a za napoleonských válek* (261) *Státní bankrot 1811* (262) *Poslední tři roky napoleonských válek* (262) *Návštěva cara Alexandra I. roku 1815* (263) *Rok bez léta* (263) *Vzhled města* (264) *Počet domů a obyvatel* (268) *Cholera* (269) *Hřbitov* (269) *Zdravotní a sociální péče* (269) *Doprava do Prahy a pošta* (271) *Zemědělství* (272) *Řemesla a živnosti* (272) *Trhy* (273) *Pronájem pivovaru* (274) *Další urozené návštěvy* (274) *Školství* (275) *Církev* (277) *Probošti na Svaté Hoře* (279) *Ostrostřelci* (280) *Rok 1848 a měšťanský výbor* (280) *Zrušení poddanství* (284) *Bouřlivé vojenské losování* (284)

X. PŘÍBRAM SVOBODNOU OBCÍ 1850–1914 (Věra Smolová) 285

Změny v politické a soudní správě (286) *Obecní samospráva* (288) *Město za bachovského absolutismu* (290) *Po vydání ústavy* (293) *Prusko-rakouská válka* (294) *Příbramská politická scéna za Rakouska-Uherska* (295) *Hospodaření města* (300) *Pivovar* (302) *Komunikace a stavební rozvoj města* (304) *Počet domů a jejich obyvatel* (307) *Židé* (308) *Městské lázně, vodovod a kanalizace* (310) *Špitál, chudobinec a nemocnice* (311) *Cholera a další nemoci* (312) *Opatrovna a sirotčinec* (313) *Lékárna* (315) *Poštovní úřad* (315) *Spořitelna a záložna* (316) *Rakovnicko-protivinská dráha* (317) *Živnosti a obchod* (319) *Zemědělství* (325) *Hospodářské výstavy* (326) *Úkladné vraždy* (327) *Ostrostřelci* (327) *Hasičský sbor* (329) *Školství* (330) *Příbramští dějepisci* (335) *Náboženský život* (336) *Svatá Hora* (341) *Město před první světovou válkou* (344)

XI. KULTURNÍ DĚJINY PŘÍBRAMI 1792–1914 (<i>Lenka Blažková</i>)	345
<i>Proměny města od národního obrození do světové války (346) Spolkový život (348) Ženské hnutí (353) Slavnosti (354) Divadlo (356) Výtvarné umění (357) Hudba (360) Literatura (361) Počátky sportu a Sokola (362)</i>	
XII. HORNICTVÍ OD SKLONKU 18. STOLETÍ DO POČÁTKU STOLETÍ DVACÁTÉHO (1772–1914) (<i>Josef Velfl</i>)	367
<i>Osobnost Jana Antonína Alise (368) Montánní školství a dynamický rozvoj báňského podnikání (368) Využití technických a technologických novinek v důlním průmyslu na Příbramsku (372) Úspěchy v období industrializace a mezinárodní význam příbramského hornictví (375) Březohorská důlní katastrofa a počátky hospodářské krize (376)</i>	
XIII. UDÁLOSTI VÁLEČNÉHO STRÁDÁNÍ V LETECH 1914–1918 A JEJICH DOPAD NA BÁŇSKOU ČINNOST (<i>Josef Velfl</i>)	379
<i>Začátek 1. světové války (380) Horní závod ve válečných podmínkách (381) Sociální poměry (383) Váleční uprchlíci (384) Protirakouský odboj (385) Národní svoboda a státní samostatnost (386)</i>	
XIV. PŘÍBRAM V LETECH UTVÁŘENÍ REPUBLIKY, V OBDOBÍ ZMARU I NOVÝCH NADĚJÍ 1918–1945 (<i>Josef Velfl</i>)	389
<i>Poválečné nepokoje (390) Politické poměry v republice (391) Masaryk na Příbramsku (391) Státní doly na stříbro a olovo v Příbrami (393) Úsilí bránit republiku a demokracii (395) Protektorát Čechy a Morava (398) Zvláštní akce 17. listopad (399) Příbram za heydrichiády (401) Protinacistický odboj (402) Květnové povstání (404) Příbramsko a poslední válečné střetnutí v Evropě u Slivice (406)</i>	
XV. PŘÍBRAM V LETECH 1945–1989 (<i>Josef Velfl</i>)	409
<i>Poválečná politická situace (410) Přebrot v únoru 1948 (412) Silící represe totalitního režimu (413) Rudné hornictví druhé poloviny 20. století (415) Vznik a vývoj uranového hornictví (418) Pracovní tábory a oběti komunistického režimu (420) Rozmach uranového hornictví (423) Stavební rozvoj města (425) Likvidace historické zástavby (427) Důsledky činnosti uranového hornictví (428) Srpen 1968 (430) Normalizace (434)</i>	
XVI. HOSPODÁŘSKÉ DĚJINY MĚSTA VE 20. STOLETÍ (<i>Jana Barešová</i>)	437
<i>První republika (438) Druhá republika (449) Poválečné období (451) Živnostníci (457)</i>	
XVII. KULTURNÍ DĚJINY PO ROCE 1914 (<i>Václav Trantina</i>)	459
<i>Spolky (460) Spolek Prokop (462) Řezbářství (462) Školství (463) Život na Vysoké škole báňské (465) Literatura (466) Výtvarné umění (468) Pěvecký sbor Lumír-Dobromila (471) Komorní smíšený sbor (472) Příbramský dětský sbor (472) Příbramská filharmonie (473) Hornická hudba Prokopa Korejse (474) Posádková hudba Příbram (475) Příbramský big band (475)</i>	

Chairé (476) *Ginevra* (476) *Svatohorská šalmaj* (476) *Codex Temporis* (476) *Komorní sbor Mistra Jakoubka ze Střibra* (477) *Svatohorský chrámový sbor* (477) *Bonanza* (477) *E!E* (477) *Hudební festival Antonína Dvořáka Příbram* (478) *Příbramský huntik* (478) *Multifest* (478) *Ochotnické divadlo* (479) *Divadlo Antonína Dvořáka Příbram* (479) *Loutkové divadlo* (481) *Hornické muzeum Příbram* (481) *Muzeum třetího odboje* (483) *Státní okresní archiv Příbram* (484) *Knihovna Jana Drdy* (484) *Svatá Hora a její muzeum* (485)

XVIII. DĚJINY SPORTU PO ROCE 1914 (*Václav Trantina*) 489

Sokol (491) *Fotbal* (493) *I. FK Příbram* (495) *Malá kopaná* (496) *Lední hokej* (496) *Atletika* (499) *Volejbal* (500) *TĚREZA (Tělovýchovná a rekreační zařízení)* (501) *Motocyklový sport* (501) *Automobilový sport* (502) *Cyklistika* (503) *Skauting* (503) *Klub českých turistů* (504) *Softball* (505) *Sportovní aerobik* (505) *Bojové sporty* (505) *Triatlon* (505) *Další významní sportovci z Příbrami* (506)

XIX. BŘEZOVÉ HORY NA CESTĚ K SAMOSTATNOSTI (*Věra Smolová*) 507

Počátky osídlení (508) *Za Jindřicha Pešíka z Komárova a Jana Trčky z Vitence* (508) *Obydlení Březového vrchu 1553–1555* (509) *Rychtář* (511) *Březové Hory po třicetileté válce* (511) *Cestovatel Antonín Frozin* (513) *Počátek nového věku* (514) *Kaple sv. Prokopa* (515) *Obec se zvláštním postavením* (518) *Obec za hladomoru 1771–1772* (521) *Další březohorští rychtáři* (521) *Ze života březohorských obyvatel v 18. století* (523) *Hornická domácnost* (525) *Kášové* (525) *Léta pod regulovaným magistrátem 1797–1848* (526) *První privilegium pro Březové Hory 1848* (531) *Správa obce* (532) *Radnice* (534) *Další epidemie cholery, špitál a lékárna* (534) *Vodovod* (535) *Kanalizace* (536) *Jatka* (536) *Budování samostatné obce* (536) *Významné návštěvy* (537) *Bezpečnost ve městě* (538) *Pošta, telegraf a telefon* (538) *Sociální poměry a výpomoc* (538) *Opatrovna a sirotčinec* (539) *Čtenářský spolek* (539) *Další spolky* (540) *Sokol* (541) *Sbor dobrovolných hasičů* (541) *Prokopská kaple kostelem* (541) *Kostel sv. Vojtěcha* (544) *Hřbitov* (548) *Dělnické hnutí a březohorská katastrofa 1892* (549) *Březové Hory po vydání druhého privilegia 1897* (553) *Všední a sváteční den na Březových Horách* (555) *Hornické živobytí* (556) *Hospodaření královského horního města* (557) *Socha sv. Jana Nepomuckého* (557) *Školy* (557) *Březové Hory před první světovou válkou* (563) *Březové Hory mezi válkami a během druhé světové války* (563) *Hospodářská situace města* (564) *Další důlní neštěstí* (565) *Sbor Cirkve československé husitské* (565) *Kulturní život* (566) *Skaut* (567) *Obec baráčníků* (567) *Pomník padlým synům Březových Hor* (568) *Elektrifikace* (568) *Počátky sportu* (568) *Konec samostatnosti města* (569)

XX. NA PRAHU NOVÉ ÉRY (*Josef Velfl*) 571

Rok 1989 a co mu předcházelo (572) *Listopadové a prosincové události roku 1989 v Příbrami* (573) *Rok 1990* (578) *Nové obecní zřízení* (579) *Bouřlivý rok 1991* (580) *Volby roku 1994 a následující vývoj* (580)

Komentovaný přehled pramenů a literatury	582
Seznam literatury	603
Seznam vyobrazení	628
O autorech	636
Jmenný rejstřík	639
Místní rejstřík	669